

การวิเคราะห์ผลการวิจัย

บทนี้จะได้นำเสนอผลการวิจัย การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเมืองท้องถิ่นสาขาวิชา โดยศึกษาในเชิงเปรียบเทียบถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประธานกรรมการสาขาวิชาที่มาจากการเลือกตั้ง และประธานกรรมการสาขาวิชาที่มาจากแต่งตั้ง ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ 4 ข้อ เพื่อทดสอบสมมุติฐานดังกล่าว คือ

สมมุติฐานที่ 1 การที่ประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นในรูปการปกครองแบบสาขาวิชานั้น เกิดจากความไม่รู้ ไม่เข้าใจในการปกครองเป็นประการสำคัญ

สมมุติฐานที่ 2 ระบบการเลือกตั้งผู้นำของท้องถิ่นมีการใช้เงินเข้ามามีบทบาทในการเลือกตั้งทำให้การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์และไม่ยุติธรรม ทำให้ประชาชนมีอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

สมมุติฐานที่ 3 การแย่งชิงผลประโยชน์ในการบริหารงานสาขาวิชา ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานสาขาวิชา แบบที่ประธานสาขาวิชามาจากการเลือกตั้ง

สมมุติฐานที่ 4 ความสำเร็จในการบริหารงานสาขาวิชานั้นขึ้นอยู่กับระดับความร่วมมือของคณะกรรมการสาขาวิชา และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างอำนาจในท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาถึงการเมืองการปกครองของไทยที่ผ่านมาในอดีตจะพบว่าประชาชนได้สนองตอบต่อพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยมากโดยสังเกตจากพฤติกรรมการเมือง เช่นการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทยมักจะประสบกับปัญหาความไม่สนใจ เฉยเมยของคนไทยต่อกิจกรรมดังกล่าว ซึ่งมีผู้ตั้งข้อสังเกตว่า

"....มิได้หมายความว่าประชาชนไม่สนใจการเลือกตั้งนั้น ในกรณีนี้หมายถึงว่าพวกที่เฉยชาหรือเฉยเมยในการเลือกตั้งนั้น อาจมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องของการเลือกตั้ง แต่การที่เขาเฉยชาหรือเฉยเมยนั้น เพราะเห็นว่า

ไม่ว่าเขาจะไปใช้สิทธิหรือไม่ ผลก็ออกมาเหมือนเดิม การเลือกตั้งไม่ได้ให้ประโยชน์มากมายต่อนักการเมืองของประเทศเลือกตั้งกันก็ครั้งก็ไม่ทำให้สภาพที่เป็นอยู่ในขณะนั้นดีขึ้น..."¹

แม้พฤติกรรมในทางการเมือง รูปแบบอื่น ๆ มักจะประสบปัญหาในลักษณะเดียวกันจึงนำไปสู่ปัญหาในการศึกษาว่าแท้จริงแล้ว ประชาชนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตสุขภาพ ที่จะศึกษาต่อไปนี้มีแบบแผนพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอย่างไร

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองท้องถิ่นสุขภาพ ได้ใช้ประชากรจำนวนทั้งสิ้น 502 คน ประชากรส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ม.ศ.1-ม.ศ.3 และระดับอนุปริญญา มีประชากรบางส่วนเท่านั้นที่ดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน จำนวนร้อยละ 13.7 นอกนั้นส่วนใหญ่เป็นประชาชนถึงร้อยละ 72.3 อาชีพของประชากรมีลักษณะการกระจายตัว คือมีอาชีพรับราชการร้อยละ 25.7 มีอาชีพเป็นลูกจ้าง 24.3 และมีอาชีพค้าขายร้อยละ 14.7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ เมธา สดขรรค์ดี, ประชาธิปไตยและหน้าที่ของผู้แทนราษฎร (กรุงเทพ : เจริญวิทย์การพิมพ์, 2517), หน้า 162.

ตารางที่ 4 เพศของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

เพศ	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ชาย	65.6	55.7	60.8
	168	137	305
หญิง	34.4	44.3	39.2
	88	109	197
รวม	100.0	100.0	100.0
	256	246	502

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้ประชากรในการศึกษาที่เป็นเพศชายทั้งหมด จำนวน 305 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 และเพศหญิง 197 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 โดยจำแนกออกเป็นประชากรในเขตสุขภาพที่ประธานกรรมการสุขภาพมาจากการแต่งตั้ง จำนวน 256 คน มีเพศชาย 168 คน เพศหญิง 88 คน ส่วนประชากรในกลุ่มที่ประธานกรรมการสุขภาพมาจากการเลือกตั้งมีจำนวนทั้งหมด 246 คน เป็นเพศชาย 137 คน และเป็นเพศหญิง 109 คน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 อายุของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

อายุ	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
20-30 ปี	35.5 91	45.9 113	40.6 204
31-40 ปี	30.1 77	26.8 66	28.5 143
41-50 ปี	21.5 55	12.6 31	17.1 86
51-60 ปี	7.8 20	9.3 23	8.6 43
61-70 ปี	4.3 11	3.3 8	3.8 19
71ปีขึ้นไป	.8 2	2.0 5	1.4 7
รวม	51.0 256	49.0 246	100 502

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีระดับการศึกษาที่กระจายตัวกัน คือ มีระดับการศึกษาต่ำ คือ ดิถาระดับ ม.ศ.1 - ม.ศ.3 จำนวนร้อยละ 19.1 คือจำนวน 96 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด และการศึกษาอนุปริญา จำนวนร้อยละ 19.1 คือจำนวน 96 คน

ตารางที่ 6 ระดับการศึกษาของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ไม่เคยเข้ารับ การศึกษา	2.3 6	2.0 5	2.2 11
ไม่จบ ป.4	5.1 13	5.3 13	5.2 26
จบ ป.4	16.4 42	13.8 34	15.1 76
ป.5-ป7	12.5 32	10.6 26	11.6 58
มศ.1-มศ.3	17.6 45	20.7 51	19.1 96
เตรียมอุดมศึกษา	12.5 32	13.8 34	13.1 66
อนุปริญญา	18.0 46	20.3 50	19.1 96
ปริญญาตรีขึ้นไป	2.3 6	.4 1	1.4 7
รวม	51.0 256	49 246	100 502

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีระดับการศึกษาที่กระจายตัวกัน คือมีระดับการศึกษาต่ำ คือ ศึกษาในระดับ ม.ศ.1-ม.ศ.3 จำนวนร้อยละ 19.1 คือจำนวน 96 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด และการศึกษาอนุปริญญา จำนวนร้อยละ 19.1 คือจำนวน 96 คน

ตารางที่ 7 เคยมีตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การสาขาวิชาหรือกรมการอื่นที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับท้องถิ่น เคยมีตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การสาขาวิชาหรือกรมการอื่น ที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับท้องถิ่น

เคยดำรงตำแหน่ง	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ไม่เคย	68.4 175	76.4 188	72.3 363
กรมการ สาขาวิชา	7.4 19	7.3 18	7.4 37
กรมการ หมู่บ้าน	17.6 45	9.8 24	13.7 69
กรมการผู้ทรง คุณวุฒิสภาตำบล	2.0 5	2.8 7	2.4 12
อื่น ๆ	4.7 12	3.7 9	4.2 21
รวม	51.0 256	49.0 246	502

สำหรับคำถามที่ถามถึงการดำรงตำแหน่งของประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เป็นประชาชน มากที่สุดจำนวนร้อยละ 72.3 และเป็นกรมการสาขาวิชาร้อยละ 7.4 เป็นกรมการหมู่บ้าน จำนวนร้อยละ 13.7 จากประชากรทั้งหมดจำนวน 502 คน

ตารางที่ 8 อาชีพของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประเภท	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
นักเรียน/นักศึกษา	3.9	11.8	7.8
	10	28	39.0
รับราชการ	30.5	20.7	25.7
	78	51	129.0
เกษตรกร	14.5	8.5	11.6
	37	21	58.0
ค้าขาย	14.8	14.6	14.7
	38	36	74.0
ลูกจ้าง	21.9	26.8	24.3
	56	66	122.0
แม่บ้าน	3.1	4.9	4.0
	8	12	20.0
กรรมกร	3.1	6.5	4.8
	8	16	24.0
ไม่มีอาชีพ	3.1	4.9	4.0
	8	12	20.0
อื่นๆ	5.1	1.2	3.2
	13	3	16.0
รวม	51.0	49.0	100.0
	256	246	502

อาชีพของประชากรที่ใช้ในการศึกษา ส่วนใหญ่จะมีอาชีพหลากหลาย คือมีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 11.6 อาชีพค้าขายร้อยละ 14.7 อาชีพลูกจ้างร้อยละ 24.3 รับราชการจำนวนร้อยละ 25.7 จากประชากรทั้งหมด 502 คน กลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่จะเป็นประชาชนธรรมดา ซึ่งมีความรู้ระดับ ป.4 - ม.ศ.3 เป็นส่วนใหญ่ ทำให้ผลการวิเคราะห์ที่ได้รับนั้น พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับค่อนข้างต่ำและส่งผลกระทบต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 9 การเมืองระดับท้องถิ่น ท่านเคยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ประชาชนผู้เคยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	93.0	87.4	90
	238	215	453
ประชาชนผู้ไม่เคยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	7.0	12.6	9.8
	18	31	49
รวม	51.0	49.0	100.0
	256	246	502

$$\chi^2 = 3.80 \quad df = 1 \quad sig = .05$$

สำหรับการวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่สามารถวัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ในการเมืองระดับท้องถิ่นนั้นพบว่าประชาชนผู้เคยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่ตอบว่า เคยไปใช้สิทธิร้อยละ 90.2 และไม่เคยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ร้อยละ 9.8 โดยประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้ง ตอบว่าเคยไปใช้สิทธิร้อยละ 93 และประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการเลือกตั้งว่าเคยไปใช้สิทธิร้อยละ 87.4 แสดงว่าประชาชนในกลุ่มที่ 1 มีความสนใจในการเลือกตั้งมากกว่ากลุ่มที่ 2 ซึ่งค่าตอบของทั้ง 2 กลุ่มนี้มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ.05

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครอง

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย การพัฒนาให้ประชาชนมีทักษะและคุ้นเคยต่อระบบการปกครองของประเทศต่อกลไกทางการบริหารที่สำคัญ ๆ ของรัฐบาล นับว่าเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง² ทั้งนี้หมายความว่าแม้ประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ถ้าหากไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบกลไกทางการปกครองแล้ว ก็ย่อมจะขาดองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตยไปส่วนหนึ่ง อันจะเป็นผลให้การมีส่วนร่วมในการปกครองบกพร่องหรือไม่เป็นไปตามครรลองของระบบที่ตั้งใจไว้ในท้ายที่สุด

อย่างไรก็ตาม การวัดความสามารถของประชาชนในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองนี้ อาจจะวัดได้ทั้งในหมู่ที่เป็นความรู้ลึกลับคิดและในแง่พฤติกรรมที่แสดงออกโดยอาจจะกระทำอย่างละเอียดลึกซึ้งหรืออย่างกว้าง ๆ ก็ได้ สำหรับในที่นี้ ผู้เขียนเห็นควรที่จะวัดทั้งในแง่ความรู้ลึกลับคิดและแง่พฤติกรรมโดยจะทำการวัดอย่างกว้างๆ เพื่อทราบถึงข้อเท็จจริงโดยทั่ว ๆ ไปและจะกระทำการวัดอย่างละเอียดลึกซึ้งอีกครั้งหนึ่ง เมื่อกล่าวถึงเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและสุขาภิบาลในตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 การพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1 ที่กล่าวถึงว่า การที่ประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเกิดจากความไม่รู้ ไม่เข้าใจในการปกครองเป็นประการสำคัญ จากการศึกษาข้อมูลครั้งนี้พบว่าจากคำถามในส่วนที่ถามประชาชนเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองนั้น พบว่าประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และประชาชนที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้งกับกลุ่มที่ประชาชนที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งนั้นมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับที่ค่อนข้างต่ำ และไม่พบความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่ 2 เพราะค่าไคสแควร์นั้นเกินจากระดับ .05

²Robert K. Carr, Maver H. Bernstien, and Walter F. Murphy, American Democracy in theory and Practice (New York: Holt, Tinehart and Winston, 1966), p.4

ส่วนที่ 1 ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องการเมืองการปกครอง

ตารางที่ 10 ในฐานะที่ท่านเป็นคนไทย ท่านทราบหรือไม่ว่าท่านมีหน้าที่ต่อประเทศชาติอย่างไร

ความรู้ความเข้าใจ หน้าที่ของคนไทย	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ไม่ทราบ	30.9 79	35.4 87	33.1 166
ทราบ	69.1 177	64.6 159	66.9 336
รวม	51.0 256	49.0 246	100.0 502

$$\chi^2 = .95 \quad df = 1 \quad Sig = .32$$

เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ในฐานะที่เป็นประชาชนในเขต
 สุขาภิบาลนั้น ปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ทราบหน้าที่ของตน กล่าวคือ ประชากรในเขต
 สุขาภิบาลที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้งทราบหน้าที่ของตนร้อยละ 69.1
 และไม่ทราบหน้าที่ของตนร้อยละ 30.9 ประชาชนที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการ
 เลือกตั้งไม่ทราบหน้าที่ของตนร้อยละ 35.4 และทราบหน้าที่ของตนร้อยละ 64.6 เพราะ
 ฉะนั้นในที่นี้จึงสรุปได้ว่าประชาชนทราบหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองไทย แต่ความเห็น
 ของทั้งสองกลุ่มนี้ มีค่าความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .32 ซึ่งไม่พบความแตกต่างระหว่าง
 กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

ตารางที่ 11 ท่านเคยได้ยินคำว่า "การปกครองท้องถิ่น" ไหม

ความรู้ความเข้าใจ การเมืองท้องถิ่น	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
เคย	86.7 222	87.7 214	86.9 436
ไม่เคย	13.3 34	13.0 32	13.1 66
รวม	51.0 256	49.0 246	100.0 502

$$\chi^2 = .00 \quad df = 1 \quad Sig = 1.00$$

สำหรับคำถามที่ถามถึงการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ปรากฏว่าประชาชนจะตอบว่า เคยได้ยินคำว่า การปกครองท้องถิ่นถึงร้อยละ 86.9 และไม่เคยได้ยินคำว่า การปกครองท้องถิ่นร้อยละ 13.1 เมื่อพิจารณาถึงค่าระดับความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ค่าไคสแควร์ ตกอยู่ที่ 1 แสดงว่าข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เพราะค่าไคสแควร์ ที่ได้นั้นเกินจากระดับนัยสำคัญที่ .05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 ท่านคิดว่าหลักการกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง มีส่วนช่วยในการพัฒนาระบบประชาธิปไตย

ความรู้ความเข้าใจการเมือง การปกครองส่วนท้องถิ่น	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
เห็นด้วย	88.7 227	89.8 221	89.2 448
ไม่เห็นด้วย	10.9 28	10.2 25	10.6 53
ไม่ตอบ	.4 1	- -	- .2
รวม	51.0 256	49.0 246	100 502

$$\chi^2 = 1.05 \quad df = 2 \quad Sig = .59$$

จากตารางที่ 12 ที่มีคำถามที่เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นพบว่าประชาชนต้องการที่จะกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มากกว่าที่เป็นอยู่ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย คำถามที่มีประชากรทั้งสองกลุ่มเห็นด้วย ร้อยละ 89.2 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 10.6 และไม่พบความแตกต่างระหว่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม

ตารางที่ 13 ในฐานะที่ท่านเป็นคนไทยคนหนึ่ง ท่านชอบรูปแบบการบริหารการปกครอง ส่วนท้องถิ่นรูปแบบใดมากที่สุด

รูปแบบการปกครอง ท้องถิ่นที่ท่านชอบ	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
เทศบาล	43.0 110	62.2 154	52.6 264
สุขาภิบาล	42.2 108	25.6 263	34.1 171
องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด	12.5 32	11.0 27	11.8 59
ไม่ทราบ	2.3 6	.8 2	1.6 8
รวม	51.0 256	49.0 248	100 502

$$\chi^2 = 21.4 \quad df = 3 \quad Sig = .00$$

ตารางที่ 13 คำถามข้อนี้เป็นการวัดความรู้เรื่องการปกครองท้องถิ่นและการปกครองสุขาภิบาล คำถามที่กล่าวถึงในฐานะที่ท่านเป็นคนไทยคนหนึ่ง ท่านชอบรูปแบบการปกครองรูปแบบใด พบว่ารูปแบบที่ประชาชนชอบมากที่สุดคือ รูปแบบเทศบาล คือ ร้อยละ 52.6 สุขาภิบาลร้อยละ 34.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยละ 11.8 ซึ่งคำถามข้อนี้พบว่าความแตกต่างระหว่างประชากร 2 กลุ่มอย่างชัดเจน คือ มีค่าระดับนัยสำคัญที่ .00

ตารางที่ 14 ทำนทรายใหม่ว่าคณะกรรมการสาขาวิชาลมีที่ประเภท

คณะกรรมการสาขาวิชา ลมีที่ประเภท	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
1.ประเภท	7.0	11.4	9.2
	18	28	46
2.ประเภท	49.2	47.6	48.4
	126	117	243
ไม่ทราบ	43.8	41.1	42.4
	112	101	213
รวม	51.0	41.1	100
	258	248	502

$$x^2 = 2.87 \quad df = 2 \quad Sig = .23$$

จากตารางที่ 14 คำถามที่ถามเกี่ยวกับคณะกรรมการสาขาวิชาลมีที่ประเภทนั้น พบว่าประชาชนไม่ทราบถึงร้อยละ 42.4 แสดงว่าประชาชนมีความเข้าใจและความสนใจทางการเมืองท้องถิ่นในรูปแบบสาขาวิชาน้อยมาก สำหรับผู้ที่ตอบว่ามี 2 ประเภทนั้นพบว่า มีจำนวนร้อยละ 48.4 สำหรับการแสดงความคิดเห็นของประชากรทั้ง 2 กลุ่มนั้น ไม่พบค่าความแตกต่างระหว่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มเพราะค่าไคสแควร์ที่ได้นั้นเกินจากระดับ .05

ตารางที่ 15 คณะกรรมการสาขาวิชาที่ท่านเลือกตั้งมีกี่คน

คณะกรรมการสาขาวิชา ที่ท่านเลือกตั้งมีกี่คน	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
1-9	61.3 157	68.7 169	64.9 326
10-15	6.3 16	7.3 18	6.8 34
ไม่ทราบจำนวน	32.4 83	24.0 59	28.1 141
รวม	51.0 256	49.0 246	100 502

$$\chi^2 = 5.11 \quad df = 3 \quad Sig = .16$$

การวัดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองโดยวัดจากคำถามที่ว่า คณะกรรมการที่ท่านเลือกตั้งมีกี่คน ประชาชนได้ตอบว่าไม่ทราบร้อยละ 28.1 และที่ตอบว่าคณะกรรมการสาขาวิชาที่มีจำนวน 1-9 คน มีจำนวนร้อยละ 64.9 แสดงว่ามีประชาชนจำนวนหนึ่งถึง 141 คนจากจำนวน 502 คนที่ไม่ทราบว่าคณะกรรมการสาขาวิชาที่มีจำนวนกี่คน

ตารางที่ 16 ท่านเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งกรรมการสาขาภิบาลกี่ครั้ง

ท่านเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กรรมการสาขาภิบาล	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ไม่เคย	25.4	15.4	20.5
	65	38	103
1 ครั้ง	36.3	37.0	36.7
	93	91	184
2 ครั้ง	23.4	31.7	27.5
	60	78	138
มากกว่า 2 ครั้ง	14.8	15.9	15.3
	38	39	75
รวม	51.0	49.0	100
	256	248	502

$$x^2 = 9.26 \quad df = 3 \quad Sig = .02$$

ในคำถามเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิเลือกตั้งคณะกรรมการสาขาภิบาล พบว่ามีประชาชนกลุ่มหนึ่งที่ไม่เคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ 20.5 ที่เคยไปเลือกตั้งกรรมการสาขาภิบาล 1 ครั้ง มีจำนวนร้อยละ 36.7 ที่เคยไปเลือกตั้งกรรมการสาขาภิบาล 2 ครั้ง มีจำนวนถึงร้อยละ 27.5 ซึ่งแสดงว่ามีประชากรจำนวน 103 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 502 คน ที่ไม่เข้าใจการเมืองการปกครอง ซึ่งเป็นปัญหาหลักสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นประสบกับปัญหาอุปสรรคล้มลุกคลุกคลาน เพราะประชาชนในระดับล่างยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

ตารางที่ 17 ท่านทราบไหมว่าคณะกรรมการสาขาวิชามีหน้าที่ทำอะไรบ้าง

ประชาชนทราบถึงคณะกรรมการ สาขาวิชามีหน้าที่ทำอะไร	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ทราบ	47.3 121	50.8 125	49.0 246
ไม่ทราบ	53.7 135	49.2 121	51.0 256
รวม	59.0 256	49.0 246	100.0 502

$$\chi^2 = .49 \quad df = 1 \quad Sig = .48$$

จากเรื่องความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ที่ถามว่าคณะกรรมการสาขาวิชา
มีหน้าที่ทำอะไรบ้าง มีประชาชนที่ตอบว่าทราบ จำนวนร้อยละ 49.0 ตอบว่าไม่ทราบ
จำนวนร้อยละ 51.0 ซึ่งเป็นจำนวนที่ก้ำกึ่งกัน แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มนั้น ไม่มี
ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เพราะว่าไคสแควร์ที่ได้นั้นมีระดับนัยสำคัญ .48

กล่าวโดยสรุป ในเรื่องความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเรื่องการเมือง
การปกครอง จากการวิเคราะห์ในส่วนที่ 1 พบว่ามีประชาชนยังมีความรู้ความเข้าใจ ทาง
การเมืองในระดับปานกลาง แต่จะมีความรู้เรื่องการเมืองท้องถิ่นค่อนข้างดี อาจจะเนื่อง
มาจากเป็นเรื่องใกล้ตัว แต่ข้อมูลที่ศึกษาระหว่างประชาชนทั้ง 2 กลุ่มคือประชาชนที่อยู่ใน
เขตสาขาวิชาที่มาจากการแต่งตั้ง และประชาชนที่อยู่ในเขตสาขาวิชาที่มาจากการเลือกตั้ง

พบว่าความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองท้องถิ่นไม่มีความแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดปัญหาที่เกิดขึ้นในลักษณะเดียวกันก็คือ ปัญหาทางด้านประชาชนและการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ฉะนั้น อาจสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นของไทยตั้งแต่เริ่มก่อตั้งในปี 2476 เป็นต้นมา จนกระทั่งปัจจุบัน ประสบกับความล้มลุกคลุกคลานมาตลอด เนื่องจากขาดหลักปรัชญาของการปกครองท้องถิ่นในอุดมคติ ซึ่งอุปสรรคต่าง ๆ ทางด้านประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญและการจะปรับปรุงโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นโดยราชการบริหารส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการ จะไร้ผลในทางปฏิบัติ เช่นเดิม หากไม่พิจารณาปรับปรุงพื้นฐานโดยทั่ว ๆ ไปของประชาชนให้รับกับสภาพการณ์ตามระบอบประชาธิปไตยให้ดีขึ้นกว่านี้ และนอกจากนั้นราชการบริหารส่วนกลางยังต้องกำหนดแผนแบ่งลำดับขั้นตอนการพัฒนาที่จะให้โอกาสแก่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการปกครองตนเอง จนกระทั่งประชาชนเข้ามามีบทบาทในด้านบริหารงาน โดยรัฐบาลจะเป็นผู้คอยช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และอำนวยความสะดวกให้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

ส่วนที่ 2 เป็นการพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า ระบบการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น มีการใช้เงินเข้ามามีบทบาทในการเลือกตั้ง ทำให้การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์และการเลือกตั้งคือ วิธีการที่จะให้คนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วม หรือมีบทบาทในการปกครองประเทศ ระบอบประชาธิปไตยที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ด้วยความสำคัญที่ว่า การเลือกตั้งทำให้ผู้ปกครองที่มาจาก การเลือกตั้งกระทำการต่าง ๆ ในนามของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ เป็นหลักประกันให้ผู้ปกครองต้องปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชนและทำให้ผู้ปกครองต้องผูกพันกับประชาชนดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการปกครองแบบประชาธิปไตย จึงอาจกล่าวได้ว่า การเลือกตั้งเป็นสัญลักษณ์ประการหนึ่งของความเป็นประชาธิปไตย

ในเรื่องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้แบ่งคำถามออกเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด กรรมการสภาวิทยาลัย ส่วนการเมืองในระดับชาติคือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าประชาชนทั้งสองกลุ่มนั้นให้ความสนใจกับการเมืองระดับชาติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าการเลือกตั้งกรรมการสภาวิทยาลัย ซึ่งประชาชนทั้งสองกลุ่มนั้น ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร้อยละ 43.2 และไปใช้สิทธิเลือกตั้งกรรมการสภาวิทยาลัยร้อยละ 41.8 และพบความสัมพันธ์ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยประชาชนในเขตสภาวิทยาลัยที่ประธานสภาวิทยาลัยมาจากการแต่งตั้งนั้น จะไปใช้สิทธิมากกว่า และมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เพราะค่าไคสแควร์ที่ได้รับอยู่ที่ระดับ .02 ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

แต่ปัญหาของการเลือกตั้งคือ ทำอย่างไรจะให้การเลือกตั้งมีความบริสุทธิ์และยุติธรรม และประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยมีจิตสำนึกทางการเมือง จากผลการเลือกตั้ง กรรมการสภาวิทยาลัยในเขตคลองหลวง เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2535 ซึ่งพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองคิดเป็นร้อยละ 57.96 จำนวนผู้มีสิทธิ 29,965 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้งเพียง 17,367 คนเท่านั้น

ตารางที่ 18 การเมืองระดับท้องถิ่น ท่านเคยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

การมีส่วนร่วมในกระบวนการเลือกตั้ง	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ประชาชนผู้เคยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	93.0 238	87.4 215	90.2 453
ประชาชนผู้ไม่เคยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง	7.0 18	12.6 31	9.8 49
รวม	51.0 256	49.0 246	100.0 502

$$\chi^2 = 3.80 \quad df = 1 \quad Sig = .05$$

สำหรับการวัดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นการเลือกตั้งเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่สามารถวัดการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ในการเมืองระดับท้องถิ่นนั้นพบว่าประชาชนผู้เคยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นส่วนใหญ่ตอบว่า เคยไปใช้สิทธิร้อยละ 90.2 และไม่เคยไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ร้อยละ 9.8 โดยประชาชนในเขตสุขาภิบาล ที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้ง ตอบว่าเคยไปใช้สิทธิร้อยละ 93 และประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานมาจากการเลือกตั้งตอบว่าเคยไปใช้สิทธิร้อยละ 87.4 แสดงว่าประชาชนในกลุ่มที่ 1 มีความสนใจในการเลือกตั้งมากกว่ากลุ่มที่ 2 ซึ่งคำตอบของทั้ง 2 กลุ่มนี้มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ.05

ตารางที่ 19 ท่านเคยไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนกรรมการ

	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม	χ^2	df	Sig
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	89.9	86.2	88.1	1.18	1	.28
	222	187	409			
สมาชิกสภาจังหวัด	30.0	31.8	30.8	.11	1	.74
	74	69	143			
สมาชิกสภาเทศบาล	4.0	7.8	5.8	2.37	1	.12
	10	17	27			
กรรมการสุขาภิบาล	43.7	53.5	48.3	3.40	1	.04
	108	116	224			
ผู้ใหญ่บ้าน	49.4	41.9	45.9	2.30	1	.13
	122	91	213			
อื่นๆ	9.3	9.7	9.5	0.00	1	1.0
	23	21	44			
รวม	53.2	46.8	100			
	247	217	464			

จากคำถามเรื่องที่ว่าท่านเคยไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือกรรมการพบว่าประชาชนจะเคยไปเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุดคือร้อยละ 88.1 การที่ประชาชนให้ความสนใจต่อการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นน้อยกว่าการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรนั้น ก็เนื่องจากประชาชนเห็นว่าการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรมีความสำคัญ และมีผลกระทบกระเทือนใกล้ชิดกับตนมากกว่าการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลมีผลกระทบกระเทือนต่อตนน้อยที่สุด คือประชาชนเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลเพียงร้อยละ 48.3 พบว่าประชาชนที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งจะไปใช้สิทธิเลือกกรรมการสุขาภิบาลถึงร้อยละ 53.5 ซึ่งมีความแตกต่างกับประชาชนที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้ง โดยข้อมูลทั้งสองกลุ่มที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .04

ตารางที่ 20 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรรมการ
สาขาภิบาล และ สมาชิกสภาจังหวัด ท่านเห็นว่า การเลือกตั้งอะไรที่มีผล
กระทบต่อตัวท่านมากที่สุด

	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	48.8 125	37.4 92	43.2 217
สมาชิกสภาจังหวัด	3.1 8	7.3 18	5.2 26
กรรมการสาขาภิบาล	40.2 103	43.5 107	41.8 210
ไม่ทราบ	7.8 20	11.8 29	9.8 49
รวม	100	100	100

$$\chi^2 = 11.07 \quad df = 4 \quad Sig = .0257$$

สำหรับคำถามที่ว่า การเลือกตั้งอะไรที่มีผลกระทบต่อตัวท่านมากที่สุด พบว่าการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะกระทบตัวเขามากที่สุดถึงร้อยละ 43.2
และการเลือกตั้งกรรมการสาขาภิบาลมีผลกระทบรองลงมาคือร้อยละ 41.8 ส่วนการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดมีผลกระทบน้อยที่สุดคือร้อยละ 5.2 จากข้อมูลทั้งหมดซึ่งการ
ตอบคำถามของทั้งสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .02

ตารางที่ 21 ท่านคิดว่ากรณีที่ทางราชการให้ราษฎร มีสิทธิในการเลือกตั้งกรรมการ
สาขาวิชานั้นมีประโยชน์หรือไม่

ทัศนคติของประชาชนต่อการเลือกตั้ง กรรมการสาขาวิชา	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
เห็นว่ามีประโยชน์	69.9 179	70.3 173	70.1 352
เห็นว่าไม่มีประโยชน์	2.3 6	4.5 11	3.4 17
ไม่ทราบ	27.7 71	25.2 62	26.5 132
รวม	51.0 256	49.0 246	100.0 100

$$\chi^2 = 2.85 \quad df = 3 \quad Sig = .41$$

สำหรับคำถามเกี่ยวกับการเลือกตั้งกรรมการสาขาวิชานั้นมีประโยชน์กับตัวท่านหรือไม่นั้น ข้อนี้นักศึกษามีทัศนคติตอบหนักแน่นว่ามีประโยชน์ โดยตอบว่ามีประโยชน์ถึงร้อยละ 70.1 โดยประชาชนในกลุ่มที่ประธานสาขาวิชาจากการแต่งตั้งนั้นเห็นว่ามีประโยชน์ถึงร้อยละ 69.9 และประชาชนที่ประธานสาขาวิชาจากการเลือกตั้งตอบว่าเห็นว่ามีประโยชน์ถึงร้อยละ 70.3 การแสดงทัศนคติเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่าองค์การสาขาวิชาเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับตนมากที่สุด

ตารางที่ 22 ท่านเห็นว่าคนที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในกิจการเพื่อสาธารณประโยชน์ เช่น การเป็นกรรมการสุขาภิบาลนั้น ควรให้

ประชาชนมีความเห็นว่ากรรมการสุขาภิบาลควรจะมาจก	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ทางราชการแต่งตั้ง	15.9 39	13.8 34	14.6 73
ประชาชนเลือกตั้ง	79.2 202	84.6 208	81.8 410
ไม่มีความเห็น	5.5 14	1.6 4	3.6 18
รวม	50.9 255	49.1 246	100.0 501

$$\chi^2 = 5.8 \quad df = 2 \quad Sig = .05$$

สำหรับคำถามที่ว่ากรรมการสุขาภิบาลควรจะมาจากการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งพบว่าประชาชนทั้งสองกลุ่มเห็นด้วยว่ากรรมการสุขาภิบาลควรจะมาจากการเลือกตั้งโดยตอบคำถามข้อนี้สูงมากถึงร้อยละ 81.8 จำนวน 410 จากจำนวนประชากรทั้งหมด โดยประชาชนที่มาจากสุขาภิบาลแต่งตั้งตอบว่าประชาชนเลือกตั้งถึงร้อยละ 79.2 และประชาชนที่มาจากสุขาภิบาลเลือกตั้งตอบว่าประชาชนควรเลือกตั้งกรรมการสุขาภิบาลถึงร้อยละ 84.6 การตอบคำถามของกลุ่มทั้ง 2 นี้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับชาติ คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากสถิติการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนที่ผ่านมามีพบว่า ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนน้อยมาก จากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2519 มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 20,623,430 คน จำนวนผู้ไปใช้สิทธิ 9,072,629 คน ร้อยละ 43.99 การเลือกตั้ง 22 เมษายน 2522 มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 21,283,790 คน จำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 9,344,045 คน ร้อยละ 43.90 ในการเลือกตั้ง 18 เมษายน 2526 มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 24,224,470 คน มีผู้ไปใช้สิทธิ 12,295,339 คน ร้อยละ 50.75 ในการเลือกตั้ง 31 กรกฎาคม 2531 มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 26,658,638 คน มีผู้ไปใช้สิทธิ 16,944,931 คน คิดเป็นร้อยละ 63.56 และการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2535 มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 32,436,283 คน จำนวนผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 18,929,459 คน คิดเป็นร้อยละ 59.24 การเลือกตั้งครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 13 กันยายน มีประชาชนมีสิทธิเลือกตั้ง 19,622,332 คน จำนวนผู้ไปใช้สิทธิ 31,860,156 คน คิดเป็นร้อยละ 61.61³

³ ข้อมูลจาก สัจจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว รายงานการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย ศึกษาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 22 เมษายน 2522 เสนอต่อ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 41. กรรมการปกครอง เทศบาลตำบล ฉบับพิเศษ "เลือกตั้ง" (22 มีนาคม 2535) หน้า 306. และข้อมูลจากกรรมการปกครอง (เลือกตั้ง 13 กันยายน 2535X เอกสารโรเนียว หน้า 1.

ตารางที่ 23 ท่านเคยไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบ้างหรือไม่

ประชาชนเคยไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สส	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ไปใช้สิทธิ	95.3 244	90.2 222	92.8 466
ไปแต่	2.7 7	4.9 12	3.8 19
ไม่ไปใช้สิทธิ	2.0 5	4.9 12	3.4 17
รวม	51.0 256	49.0 246	100.0 501

$$x^2 = 5.03 \quad df = 2 \quad Sig = .08$$

คำถามที่ว่าท่านเคยไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือไม่ ประชาชนที่ประธานสภานิติบัญญัติมาจากการแต่งตั้งตอบว่าไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สส. ถึงร้อยละ 95.3 และประชาชนในกลุ่มที่ประธานสภานิติบัญญัติมาจากการเลือกตั้ง ตอบว่าไปใช้สิทธิเลือกตั้ง สส. ร้อยละ 90.2 การตอบคำถามข้อนี้ของประชาชนทั้ง 2 กลุ่ม ไม่มีค่าความแตกต่าง เพราะค่าไคสแควร์ออกมาที่ระดับ .08 อย่างไรก็ตามจากคำตอบข้อนี้ยืนยันว่าประชาชนให้ความสำคัญกับการเลือก สส. มากกว่าการเลือกตั้งกรรมการสภานิติบัญญัติ

ตารางที่ 24 แสดงเหตุผลของประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

เหตุผลของประชาชนที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ไปใช้สิทธิด้วยความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่	28.7	24.3	26.5
	72	57	729
ไปใช้สิทธิด้วยความรู้สึกว่าเป็นคุณค่า	12.4	23.0	17.5
	31	54	85
ไปใช้สิทธิด้วยความรู้สึกทั้งสองอย่าง	41.8	29.4	35.8
	105	69	174
คนในครอบครัวญาติหรือเพื่อนชวนไป	3.2	6.0	4.5
	8	14	22
เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลขอร้องให้ไป	.8	3.8	2.3
	2	9	11
ผู้สมัครรับเลือกตั้งขอร้องให้ไป	2.0	3.4	2.7
	5	8	13
ไป เพราะมีผู้สมัคร หรือพรรคการเมืองที่ชอบ	5.2	7.7	6.4
	13	18	31
ไป เพราะเห็นใคร ๆ เขาไปกัน	6.0	2.6	4.3
	15	6	21
รวม	51.6	48.4	100.0
	251	235	486.0

$\chi^2 = 26.36 \quad df = 7 \quad Sig = .0004$

การให้แสดงเหตุผลว่าทำไมประชาชนถึงไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คำตอบที่ได้รับโดยส่วนรวม บอกว่าเป็นหน้าที่และเป็นการเห็นคุณค่าของการไปเลือกตั้ง , โดยบอกเหตุผลข้อที่มากที่สุดถึงร้อยละ 35.8 แต่เมื่อแยกประชากรเป็น 2 กลุ่ม พบว่าประชากรกลุ่มที่มาจากการแต่งตั้งตอบคำถามข้อนี้ถึงร้อยละ 41.8 และประชาชนกลุ่มที่มาจากการเลือกตั้งตอบคำถามข้อนี้ร้อยละ 29.4 แสดงว่าประชากรกลุ่มแรกเห็นคุณค่าของการไปเลือกตั้งมากกว่ากลุ่มที่ 2 และการแสดงความเห็นของกลุ่มทั้งสองนี้มีความแตกต่างกันที่ระดับ .00

ตารางที่ 25 ท่านมีอุปสรรคหรือปัญหาในการไปใช้สิทธิที่หน่วยเลือกตั้งหรือไม่

ปัญหาของประชาชนในการไปใช้สิทธิที่หน่วยเลือกตั้ง	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
มีมาก	5.2	3.8	4.5
	13	9	22
มีพอสมควร	15.1	28.1	21.4
	38	66	104
เกือบจะไม่มี	12.7	10.2	11.5
	32	24	56
ไม่มี	64.9	50.6	58.0
	163	119	282
ผิดหวังที่ไม่มีชื่ออยู่ในบัญชี	2.0	7.2	4.5
	5	17	22
	51.6	48.4	100.0
	251	235	486

$$\chi^2 = 22.31 \quad df = 4 \quad sig = .00$$

สำหรับคำถามที่ว่าท่านมีอุปสรรคหรือปัญหาในการไปใช้สิทธิที่หน่วยเลือกตั้งหรือไม่ คำตอบโดยส่วนรวมตอบว่าไม่มีร้อยละ 58.0 ประชากรที่ประธานสภาภิบาลมาจากการแต่งตั้งตอบว่าไม่มีร้อยละ 64.9 และประชากรกลุ่มที่ประธานสภาภิบาลมาจากการเลือกตั้งตอบว่าไม่มีร้อยละ 50.6 และคำตอบของทั้งสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างชัดเจนที่ระดับนัยสำคัญ

ตารางที่ 26 ใครแนะนำท่านไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ผู้แนะนำให้ท่านไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
ท่านไปเองโดยไม่มีใครแนะนำ	71.3	64.3	68.1
ครู	179	152	331
พระภิกษุ	1.6	1.7	1.6
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน	4	4	8
บุคคลในครอบครัว	.4	.4	.4
สื่อมวลชน	1	1	2
	10.8	11.1	10.9
	24	26	53
	2.8	8.9	5.8
	7	21	28
	13.2	13.2	13.2
	33	31	64
รวม	51.6	48.4	100.0
	25	235	486

$$\chi^2 = 12.29 \quad df = 6 \quad Sig = .05$$

สำหรับการเลือกตั้งในระบบสังคมไทยนั้น มีความสัมพันธ์กับระบบอุปถัมภ์จากคำตอบข้อนี้ที่ถามว่าใครแนะนำท่านไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเสียง คำตอบส่วนใหญ่ตอบว่าไปเองร้อยละ 68.1 แต่มีคำตอบที่ตอบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 10.9 แสดงว่าผู้นำชุมชนนั้นมีอิทธิพลต่อระบบการเลือกตั้งในสังคมไทย เพราะความสัมพันธ์สังคมไทยแบบอุปถัมภ์ ลูกน้อง (patron-client) ยังคงมีรากลึกที่ฝังแน่น และมีอิทธิพลต่อระบบการเลือกตั้งด้วย ความสัมพันธ์ของคำตอบของประชากรทั้ง 2 กลุ่มนี้มีค่านัยสำคัญที่ระดับ .05

สรุปสมมติฐานข้อที่ 2 การนิสฺฐนสมมติฐานข้อที่ 2 พบว่าประชาชนกลุ่มที่ประธาน
 สุกาภิบาลมาจากการแต่งตั้งกลับให้ความสำคัญและความสนใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งมาก
 กว่าประชากรในกลุ่มที่ประธานสุกาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง โดยประชาชนที่ประธาน
 สุกาภิบาลมาจากการแต่งตั้ง ไปใช้สิทธิเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึงร้อยละ 95.3
 แต่ประชากรกลุ่มที่ประธานสุกาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎรต่ำกว่าเล็กน้อย คือ ร้อยละ 90.2 แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อตรวจสอบดูว่าค่า
 ไคสแควร์นั้น กลับพบว่า ความสัมพันธ์ของค่าทั้งสองนั้นไม่มีความแตกต่างกัน เพราะค่า
 ไคสแควร์ที่ได้รับนั้นอยู่ที่ระดับ .08 ซึ่งเกินกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดคือ .05

คำถามที่ถามเกี่ยวกับความสำคัญของผู้นำระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น พบว่า
 ประชาชนส่วนมากให้ความสำคัญกับการเลือกตั้ง สส. เป็นอันดับแรกร้อยละ 43.2 และ
 กรรมการสุกาภิบาลร้อยละ 41.8 และคำถามที่ถามถึงว่า คณะกรรมการสุกาภิบาลนั้นควร
 จะมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนนั้น ประชาชนตอบเห็นด้วยถึงร้อยละ 81.8 จากคำถาม
 ดังกล่าวแสดงว่าประชาชนเริ่มให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งมากขึ้น อันจะมีผลทำให้เงิน
 เข้ามามีบทบาทต่อการเลือกตั้งน้อยลง ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างบริสุทธิ์และยุติธรรม
 และความเห็นของประชาชนทั้งสองกลุ่มนั้น มีความแตกต่างที่ค่อนข้างชัดเจน โดยมีค่าความ
 แตกต่างที่ต่ำกว่า .05 ซึ่งคำถามที่ว่า ใครเป็นผู้แนะนำให้ท่านไปเลือกตั้ง พบว่าประชาชน
 ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเอง โดยไม่มีใครแนะนำถึงร้อยละ 68.1 โดยประชาชนที่อยู่ในเขต
 สุกาภิบาลที่ประธานสุกาภิบาลมาจากการแต่งตั้ง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเอง ถึงร้อยละ 71.3
 ประชาชนที่อยู่ในสุกาภิบาลที่ประธานสุกาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเอง
 ถึงร้อยละ 64.3 ซึ่งความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้ง 2 กลุ่มนี้มีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่าง
 มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05 พอดี

สรุป การนิสฺฐนสมมติฐานในข้อ 2 ที่กล่าวถึงระบบการเลือกตั้งผู้นำของท้องถิ่น
 มีการใช้เงิน เข้ามามีบทบาทในการเลือกตั้ง ทำให้การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์และไม่ยุติธรรม
 ทำให้ประชาชนมีอุปสรรคต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น การนิสฺฐนสมมติฐาน
 ข้อนี้พบว่า ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในการเลือกตั้ง การใช้เงินเพื่อซื้อเสียงในการ
 เลือกตั้งในอนาคตข้างหน้าจะลดจำนวนลง เพราะประชาชนได้หันมาสนใจการเมืองไปใช้

สิทธิเลือกตั้งด้วยตนเองมากขึ้น จากสถิติกรมการปกครอง การเลือกตั้งครั้งหลังสุด 3 ครั้ง
 ที่ปรากฏ ประชาชนไปใช้สิทธิเกินร้อยละ 50 การเลือกตั้ง 31 กรกฎาคม 2531 ไปใช้สิทธิ
 ร้อยละ 63.56 การเลือกตั้ง 22 มีนาคม 2535 ไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ 59.24
 การเลือกตั้ง 13 กันยายน 2535 มีประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ 61.61 ในการ
 เลือกตั้ง 2 ครั้งหลังที่ผ่านมา ทางรัฐบาลได้จัดหน่วยงาน เรียกว่า "องค์กรกลาง" ขึ้น
 มาทำหน้าที่สอดส่องดูแลการเลือกตั้งให้มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม ป้องกันการใช้จ่ายเงินซื้อเสียง
 ในการเลือกตั้ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 3 เป็นการนิสุจน์สมมติฐานข้อ 3-ข้อ 4

สมมติฐานที่ 3 การแย่งชิงผลประโยชน์ในการบริหารงานสุขาภิบาล ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานสุขาภิบาล แบบที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง

ซึ่งการวัดความสำเร็จในการบริหารงานสุขาภิบาลนั้น พบว่าการบริหารงานสุขาภิบาลนั้นสมควรที่จะพัฒนาทั้งรูปแบบและองค์กร โดยเฉพาะการมีที่ตั้งสำนักงานของตนเอง ประชาชนส่วนใหญ่ตอบเห็นด้วยร้อยละ 86.3 สำหรับคำถามเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ขององค์กรสุขาภิบาลควรมีเจ้าหน้าที่ของตนเองตามจำนวนที่เหมาะสม คำถามนี้ปรากฏว่ามีผู้ตอบเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 84.7 และยังพบความแตกต่างอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .009

ในการพัฒนาสุขาภิบาลนั้น การบริหารงานสุขาภิบาลควรจะให้มีสุขาภิบาลที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งให้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะประชาชนส่วนใหญ่ตอบว่าเห็นด้วยกับการที่จะปรับปรุงโครงสร้างสุขาภิบาลที่มีรายได้ตั้งแต่ 3-5 ล้านบาทให้ประธานมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งปัจจุบันสุขาภิบาลทั้งหมดมีจำนวน 907 แห่ง มีสุขาภิบาลที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งเพียง 51 แห่ง² เท่านั้น ควรที่จะมีการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างสุขาภิบาลให้ประธานมาจากการเลือกตั้งเพิ่มขึ้นมากกว่านี้ นอกจากนี้คำถามสำหรับสมมติฐานข้อที่ 4 เรื่องความร่วมมือของคณะกรรมการสุขาภิบาลและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างอำนาจในท้องถิ่น ข้อนี้พบว่าประธานกรรมการสุขาภิบาลที่มาจากการเลือกตั้งและประธานกรรมการสุขาภิบาลโดยแต่งตั้งนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ ตอบว่า มีความร่วมมือกันอยู่ในระดับต่ำ คือร้อยละ 53.8 เท่านั้น จึงทำให้การปฏิบัติงานที่เต็มไปด้วย

²"บทวิเคราะห์ ณ วันแถลงนโยบาย" วัฏจักร (22 ตุลาคม 2535) : 22

ประสิทธิภาพจึงค่อนข้างเกิดขึ้นได้ยาก เพราะต่างฝ่ายต่างก็ทำงานโดยอำนาจหน้าที่ของตนเอง ไม่ได้ให้ความร่วมมือ ประสานงานซึ่งกันและกัน บางครั้งก็เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานขึ้นได้ เพราะโดยปกติ กรรมการที่มาจากการเลือกตั้งมักจะเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูง และถ้าจะ พิจารณาในแง่การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานสุขาภิบาล ย่อมถือได้ว่ากำนันและผู้ใหญ่บ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในฐานะผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่น มิใช่ในฐานะของตัวแทนราชการส่วนกลาง เช่นเดียวกับกรรมการโดยตำแหน่งอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามการที่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของนายอำเภอซึ่งอาจให้คุณและโทษได้ เป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ระดับความสำคัญของการเป็นปากเป็นเสียงหรือรักษาผล ประโยชน์ของประชาชนลดน้อยลงไป แม้กระนั้นก็ยังคงเป็นกำลังสำคัญในด้านความรู้ และความชำนาญในสภาพท้องที่ตลอดจนตระหนักในปัญหาของท้องถิ่นและความต้องการของประชาชนได้ดีกว่ากรรมการประเภทข้าราชการ

สรุปสมมุติฐานที่ 3 การแข่งขันผลประโยชน์ในการบริหารงานสุขาภิบาล ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานสุขาภิบาลแบบที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง

ในการศึกษาเรื่องการแข่งขันผลประโยชน์ในการบริหารงานสุขาภิบาล ประชาชนทั้งสองกลุ่มตอบเห็นด้วยร้อยละ 86.3 โดยประชาชนที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งตอบเห็นด้วยร้อยละ 90.2 ประชาชนที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้งตอบเห็นด้วยร้อยละ 82.4 พบว่า ความสัมพันธ์ของประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .00 แสดงว่าในการบริหารงานสุขาภิบาลนั้น สุขาภิบาลควรจะมีทรัพยากรในการบริหารที่เป็นของตนเอง เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 27 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าสาขาวิชาในฐานะองค์การการปกครองท้องถิ่น ควรจะมีสถานที่ตั้งสำนักงานของตนเอง

สาขาวิชาควรจะมีสถานที่ตั้งสำนักงาน ของตนเอง	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
เห็นด้วย	82.4 211	90.2 222	86.3 433
ไม่เห็นด้วย	13.3 34	9.8 24	11.6 58
ไม่มีความเห็น	4.3 11	-	2.2 11
รวม	51.0 250	49.0 246	100.0 502

$$\chi^2 = 12.8 \quad df = 2 \quad Sig = .0017$$

จากคำถามที่ว่าสาขาวิชาในฐานะองค์การการปกครองท้องถิ่น ควรจะมีสถานที่ตั้งสำนักงานของตนเองนั้น มีผู้ตอบเห็นด้วย โดยประชาชนที่ประธานสาขาวิชา มาจากการเลือกตั้งตอบเห็นด้วยร้อยละ 90.2 และประชาชนที่ประธานสาขาวิชา มาจากการแต่งตั้งตอบเห็นด้วยร้อยละ 82.4 ซึ่งประชาชนทั้งสองกลุ่มนี้มีความเห็นที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .00

ตารางที่ 28 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าสมาชิกในสถานะที่เป็นองค์การการปกครอง
ท้องถิ่นควรจะมีเจ้าหน้าที่ของตนเองปฏิบัติตามกิจตามจำนวนที่เหมาะสม

สมาชิกควรจะมีเจ้าหน้าที่ของตนเอง ในการปฏิบัติภารกิจ	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
เห็นด้วย	82.0	87.4	84.7
	210	215	425
ไม่เห็นด้วย	13.3	12.2	12.7
	34	30	64
ไม่ตอบ	4.7	.4	2.6
	12	1	13
รวม	51.0	49.0	100.0
	256	246	502

$$\chi^2 = 9.42 \quad df = 2 \quad sig = .0090$$

ในด้านการบริหารงานองค์การสมาชิกจากคำถามที่ว่าสมาชิกควรจะมีเจ้าหน้าที่
ของตนเองปฏิบัติตามจำนวนที่เหมาะสม พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ตอบว่า เห็นด้วย
ร้อยละ 84.7 ไม่เห็นด้วยร้อยละ 12.7 โดยประชาชนที่ประธานสมาชิกมาจากการ
การแต่งตั้งเห็นด้วยร้อยละ 82.0 และประชาชนที่ประธานสมาชิกมาจากการเลือก
ตั้งตอบว่าเห็นด้วย 87.4 ซึ่งความเห็นของประชากรทั้งสองกลุ่มนี้มีความแตกต่างที่
ระดับนัยสำคัญ .00

ตารางที่ 29 ท่านเห็นด้วยกับการปรับปรุงโครงสร้างสาขาวิชาที่มีรายได้ 3-5
 ล้านบาท โดยให้สาขาวิชาที่มีประธานกรรมการสาขาวิชามาจาก
 กรรมการสาขาวิชาโดยการเลือกตั้ง

ปรับปรุงโครงสร้างสาขาวิชาที่มีรายได้ 3-5ล้านบาทประธานสาขาวิชามาจาก การเลือกตั้ง	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
เห็นด้วย	72.7 186	74.8 184	73.7 370
ไม่เห็นด้วย	21.5 55	24.4 60	22.9 115
ไม่ทราบ	5.9 15	.8 2	3.4 17
รวม	151.0 256	49.0 246	100.0 502

$$\chi^2 = 9.97 \quad df = 2 \quad Sig = .0068$$

การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานสาขาวิชา คำถามที่ว่าสาขาวิชาที่มีรายได้
 3-5 ล้านบาท ควรจะให้ประธานสาขาวิชาจากการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่มีผู้ตอบเห็น
 ด้วยร้อยละ 73.7 โดยประชาชนในกลุ่มที่ประธานสาขาวิชาจากการแต่งตั้ง
 เห็นด้วยร้อยละ 72.7 และประชาชนในกลุ่มที่ประธานสาขาวิชาจากการเลือกตั้ง
 เห็นด้วยร้อยละ 74.8 โดยที่ประชาชนทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ

.00

ตารางที่ 30 ท่านเห็นด้วยกับเกณฑ์ที่กำหนดให้สาขาวิชาที่มีรายได้อันตั้งแต่ 12 ล้านบาทขึ้นไป ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบล

สาขาวิชาที่มีรายได้อันตั้งแต่ 12 ล้านบาทขึ้นไป ควรยกฐานะให้เป็นเทศบาลตำบล	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
เห็นด้วย	73.0 187	78.5 193	75.7 380
ไม่เห็นด้วย	22.3 57	20.7 51	21.5 108
ไม่มีความเห็น	4.7 12	.8 2	2.8 14
รวม	51.0 256	49.0 240	100.0 502

$$\chi^2 = 12.29 \quad df = 6 \quad Sig = .05$$

จากคำถามที่ว่าสาขาวิชาที่มีรายได้อันตั้งแต่ 12 ล้านบาทขึ้นไปควรยกฐานะให้เป็นเทศบาลตำบล ประชาชนส่วนใหญ่ตอบเห็นด้วยร้อยละ 75.7 โดยประชาชนที่ประสานสาขาวิชาจากการแต่งตั้งเห็นด้วย ร้อยละ 73.0 และประชาชนที่ประสานสาขาวิชาจากการเลือกตั้งเห็นด้วยร้อยละ 78.5 ความเห็นของประชาชนทั้งสองกลุ่มนั้นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 31 เห็นว่าระหว่างสาขาวิชาลกับเทศบาล องค์การใดจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของท่านสะดวกสบายกว่ากัน

ประชาชนเห็นว่ารูปแบบการปกครอง สาขาวิชา เทศบาล ใน 2 รูปแบบนี้ รูปแบบใดจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ ของท่านสะดวกสบาย	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
เทศบาล	63.7	75.6	69.5
	163	186	349
สาขาวิชา	28.5	22.8	25.7
	73	56	129
ไม่ตอบ	7.8	1.6	4.8
	20	4	24
รวม	51.0	49.0	100.0
	256	246	502

$$\chi^2 = 14.22 \quad df = 2 \quad Sig = .00$$

จากคำถามที่ว่าสาขาวิชาลกับเทศบาล องค์การใดจะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของท่านสะดวกสบายกว่ากัน ได้รับคำตอบว่าประชาชนส่วนใหญ่ชอบที่จะมีความเป็นอยู่ในเทศบาล ถึงร้อยละ 69.5 โดยประชาชนที่ประธานสาขาวิชาลมาจากการแต่งตั้ง ตอบว่าชอบที่จะมีความเป็นอยู่ในเทศบาลร้อยละ 63.7 และประชาชนที่ประธานสาขาวิชาลมาจากการเลือกตั้งชอบที่จะมีความเป็นอยู่ในเทศบาลร้อยละ 75.6 โดยที่ความเห็นของประชาชนทั้งสองกลุ่มนี้มีความเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .00

ตารางที่ 32 สาขาวิชาจะปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับความเข้าใจและความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างคณะกรรมการสาขาวิชาที่มาจากการเลือกตั้งและกรรมการสาขาวิชาโดยตำแหน่ง

ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
เห็นด้วย	50.0	57.7	53.8
	128	142	270
ไม่เห็นด้วย	3.9	6.5	5.2
	10	16	26
ไม่มีความเห็น	46.1	35.8	37.4
	118	87	205
รวม	51.0	49.0	100.0
	256	246	502

$$\chi^2 = 7.60 \quad df = 3 \quad sig = .05$$

สำหรับคำถามที่ว่า การปฏิบัติงานของสาขาวิชา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องได้รับความร่วมมือจากกรรมการที่เลือกตั้งและกรรมการโดยแต่งตั้ง มีประชาชนตอบเห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 53.8 และไม่มีความเห็นร้อยละ 37.4 โดยที่ประชาชนทั้งสองกลุ่มมีความเห็นแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 33 ท่านเห็นว่าสาขาวิชาจะเป็นสถาบันการปกครองท้องถิ่นที่จัดทำบริการ สาธารณะสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างดี ขึ้นอยู่กับการที่ ประชาชนจะต้องสนใจกิจการและการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การและ เจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง โกลัสมิใช่เพียงการไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

ความสนใจกิจการและการปฏิบัติหน้าที่ในสาขาวิชา	แต่งตั้ง	เลือกตั้ง	รวม
เห็นด้วย	47.3	52.8	50.0
	121	130	251
ไม่เห็นด้วย	1.2	7.7	4.4
	3	19	22
ไม่มีความเห็น	51.6	39.4	45.6
	132	97	229
รวม	51.0	49.0	100.0
	256	246	502

$$\chi^2 = 17.11 \quad df = 2 \quad sig = .002$$

คำถามข้อนี้วัดความสำเร็จในการบริหารงานสาขาวิชา ขึ้นกับความสนใจกิจการ และการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การและเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ตอบว่าเห็นด้วย ร้อยละ 50.0 และไม่มีความเห็นถึงร้อยละ 45.6 ซึ่งประชาชนในกลุ่มที่ประธาน สาขาวิชาจากการแต่งตั้งตอบเห็นด้วยร้อยละ 47.3. และประชาชนในกลุ่มที่ ประธานสาขาวิชาจากการเลือกตั้งตอบเห็นด้วยร้อยละ 52.8 ซึ่งความเห็นของ ประชาชนทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .002

สรุปสมมุติฐานที่ 1 ความสำเร็จในการบริหารงานสุขาภิบาลนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความร่วมมือของคณะกรรมการสุขาภิบาล และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างอำนาจในท้องถิ่น

การศึกษาครั้งนี้พบว่า ประชาชนที่อยู่ในเขตที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งมีส่วนร่วมในการบริหารงานสุขาภิบาล มากกว่าร้อยละ 52.8 ประชาชนที่อยู่ในเขตที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้งมีส่วนร่วมในการบริหารงานสุขาภิบาลร้อยละ 47.3 ซึ่งความเห็นของประชากรทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .00 นอกจากนี้ยังพบว่า การปฏิบัติงานในหน้าที่ของประชาชนในเขตที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง ร้อยละ 57.7 มีความร่วมมือในการปฏิบัติงานมากกว่าประชาชนในเขตที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้ง ร้อยละ 50.0 ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

จึงสรุปได้ว่า ประชาชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาล ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่อยู่ในเขตสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้ง มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากการศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองท้องถิ่นสุขาภิบาลนั้นพบว่า การพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 1 ที่กล่าวถึงว่าการที่ประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเกิดจากความไม่รู้ ไม่เข้าใจในการปกครองเป็นประการสำคัญ จากการศึกษาข้อมูลครั้งนี้พบว่าคำถามในส่วนที่ถามประชาชนเรื่อง ความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองนั้น ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและประชาชนที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้งกับกลุ่มที่ประชาชนที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งนั้นมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับที่ค่อนข้างต่ำ และไม่พบความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่ 2 เพราะค่าไคสแควร์นั้นเกินจากระดับ .05

สมมติฐานข้อที่ 2 ที่กล่าวว่า ระบบการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น มีการใช้เงินเข้ามา มีบทบาทในการเลือกตั้ง ทำให้การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์และการเลือกตั้งคือ วิธีการที่จะให้คนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการปกครองประเทศ ระบอบประชาธิปไตย ที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ด้วยความสำคัญที่ว่า การเลือกตั้งทำให้ ผู้ปกครองที่มาจาก การเลือกตั้งกระทำการต่าง ๆ ในนามของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ เป็นหลักประกันให้ผู้ปกครองต้องปกครอง เพื่อประโยชน์ของประชาชนและทำให้ ผู้ปกครองต้องผูกพันกับประชาชนดังนั้นการเลือกตั้งจึงเป็นส่วนสำคัญในการปกครองแบบ ประชาธิปไตย จึงอาจกล่าวได้ว่า การเลือกตั้งเป็นสัญลักษณ์ประการหนึ่งของความเป็น ประชาธิปไตย

ในเรื่องการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้แบ่งคำถามออกเป็นการมีส่วนร่วม ทางการเมืองในระดับท้องถิ่น คือการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด กรรมการสภาวิทยาลัย ส่วนการเมืองในระดับชาติคือการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเมื่อตรวจสอบ แล้วพบว่าประชาชนทั้งสองกลุ่มนั้นให้ความสนใจกับการเมืองระดับชาติการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าการเลือกตั้งกรรมการสภาวิทยาลัย ซึ่งประชาชนทั้งสองกลุ่มนั้น ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ร้อยละ 43.2 และไปใช้สิทธิเลือกตั้งกรรมการสภาวิทยาลัยร้อยละ 41.8 และพบความสัมพันธ์ในเรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง โดยประชาชนในเขตสภาวิทยาลัยที่ประธานสภาวิทยาลัยมาจากการแต่งตั้งนั้น จะไปใช้สิทธิมากกว่า และมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เพราะค่าไคสแควร์ ที่ได้รับอยู่ที่ระดับ .02 ซึ่งต่ำกว่าระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

แต่ปัญหาของการเลือกตั้งคือ ทำอย่างไรจะให้การเลือกตั้งมีความบริสุทธิ์และ ยุติธรรม และประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยมีจิตสำนึกทางการเมือง จากผลการเลือกตั้ง กรรมการสภาวิทยาลัยในเขตคลองหลวง เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2535 ซึ่งพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองคิดเป็นร้อยละ 57.96จำนวนผู้มีสิทธิ 29,965 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้งเพียง 17,367 คนเท่านั้น

สรุปสมมุติฐานที่ 3 การแย่งชิงผลประโยชน์ในการบริหารงานสาขาภิบาล ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานสาขาภิบาลแบบที่ประธานสาขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง

ในการศึกษาเรื่องการแย่งชิงผลประโยชน์ในการบริหารงานสาขาภิบาล ประชาชนทั้งสองกลุ่มตอบเห็นด้วยร้อยละ 86.3 โดยประชาชนที่ประธานสาขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งตอบเห็นด้วยร้อยละ 90.2 ประชาชนที่ประธานสาขาภิบาลมาจากการแต่งตั้งตอบเห็นด้วยร้อยละ 82.4 พบว่า ความสัมพันธ์ของประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีความสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .00 แสดงว่าในการบริหารงานสาขาภิบาลนั้น สาขาภิบาลควรจะมีทรัพยากรในการบริหารที่เป็นของตนเอง เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปสมมุติฐานที่ 4 ความสำเร็จในการบริหารงานสาขาภิบาลนั้น ขึ้นอยู่กับระดับความร่วมมือของคณะกรรมการสาขาภิบาล และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างอำนาจในท้องถิ่น

การศึกษาครั้งนี้พบว่า ประชาชนที่อยู่ในเขตที่ประธานสาขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งมีส่วนร่วมในการบริหารงานสาขาภิบาล มากกว่าร้อยละ 52.8 ประชาชนที่อยู่ในเขตที่ประธานสาขาภิบาลมาจากการแต่งตั้งมีส่วนร่วมในการบริหารงานสาขาภิบาลร้อยละ 47.3 ซึ่งความเห็นของประชากรทั้งสองกลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .00 นอกจากนี้ยังพบว่า การปฏิบัติงานในหน้าที่ของประชาชนในเขตที่ประธานสาขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง ร้อยละ 57.7 มีความร่วมมือในการปฏิบัติงานมากกว่าประชาชนในเขตที่ประธานสาขาภิบาลมาจากการแต่งตั้ง ร้อยละ 50.0 ความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองนี้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ .05

จึงสรุปได้ว่า ประชาชนที่อยู่ในเขตสาขาภิบาล ประธานสาขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าประชาชนที่อยู่ในเขตสาขาภิบาลมาจากการแต่งตั้ง มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากการศึกษาวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองท้องถิ่นสุขาภิบาล นั้นจากการนิสุจน์สมมติฐานข้อที่ 1 ที่กล่าวถึงว่าการที่ประชาชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการปกครองท้องถิ่นเกิดจากความไม่รู้ ไม่เข้าใจในการปกครองเป็นประการสำคัญ จากการศึกษารายละเอียดครั้งนี้พบว่าจากคำถามในส่วนที่ถามประชาชนเรื่อง ความรู้ ความ เข้าใจทางการเมืองนั้น พบว่าประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและ ประชาชนที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้งกับกลุ่มที่ประชาชนที่ประธาน กรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งนั้นมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับ ที่ค่อนข้างต่ำ และไม่พบความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่ 2 เพราะค่าไคสแควร์นั้นเกิด จากระดับ .05 ปานกลาง แต่จะมีความรู้เรื่องการเมืองท้องถิ่นค่อนข้างดี ประชาชน ที่อยู่ในเขตที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้งมีความสนใจในการเลือกตั้ง และไป ใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากกว่าประชากรที่อยู่ในเขตที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการ แต่งตั้งในการบริหารงานสุขาภิบาลนั้นพบว่า สุขาภิบาลควรจะมีทรัพยากรในการบริหาร ที่เป็นของตนเอง เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประชาชนที่อยู่ใน เขตสุขาภิบาลที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า ประชาชนที่ประธานสุขาภิบาลมาจากการแต่งตั้ง ประชาชนทั้งสองกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์ที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย